

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2019 оны 06 сарын 12-ны 187 тоот
тушаалын 11 дүгээр хавсралт*

ИНД - 101

Иргэний Нисэхийн Дүрэм

**Хүнгүй агаарын хөлөг, пуужин, жиро-глайдер болон парасэйлийн
үйл ажиллагааны дүрэм**

Иргэний нисэхийн ерөнхий газар

ДҮРМИЙН ТАЙЛБАР

ИНД-101 нь дараах төхөөрөмжөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээдэд тавих зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- хүнгүй агаарын хөлөг, үүнд:
  - аргамжаат бөмбөлөг;
  - чөлөөт бөмбөлөг;
  - алсын удирдлагатай агаарын хөлөг;
  - утсан удирдлагатай агаарын хөлгийн загвар;
  - чөлөөт нислэгийн агаарын хөлгийн загвар;
- Цаасан шувуу;
- Пуужин;
- Жиро-глайдер;
- Парасэйл.

Энэ Дүрэм нь Иргэний нисэхийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан ИНД-101-ийн цахим хувилбар бөгөөд зөвхөн ишлэл хийх зорилгоор хэрэглэнэ. Хүчин төгөлдөр ИНД-101, түүний нэмэлт, өөрчлөлтийн хуулбарыг ИНЕГ-аас, эсхүл www.mcaa.gov.mn веб сайтаас татаж авах боломжтой.

Мэдээлэл

Гишүүн улсуудын иргэний нисэхийн Дүрмийг сайжруулах замаар иргэний нисэхийн салбарт нэгдсэн нэг Дүрмийн зохицуулалтад шилжих Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын 1992 оны 29-р чуулганы А29-3 тогтоолыг хэрэгжүүлэх зорилгоор, Монгол Улс болон Шинэ Зеланд улсын ИНЕГ-ын хооронд 1999 оны 5 сарын 6-нд байгуулсан “Техникийн Хамтын Ажиллагааны Санамж Бичиг”-ийг үндэслэн Монгол Улсын Иргэний нисэхийн дүрмийг боловсруулсан.

Өөрчлөлтийн түүх**Хүчинтэй огноо**

Анхны боловсруулалт	2002 оны 12 сарын 20
Нэмэлт, өөрчлөлт 1	2010 оны 05 сарын 07
Нэмэлт, өөрчлөлт 2	2015 оны 05 сарын 20
Нэмэлт, өөрчлөлт 3 (Шинэчлэлт)	2019 оны 06 сарын 12

Тэмдэглэл: ИНД-101-ийн шинэчлэлтийг монгол, англи хэл дээр, NZ Part 101-ийн 2018 оны 12 сарын 31-ний А.9-д үндэслэн боловсруулсан болно.

Гарчиг

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл	1
101.1. Хамрах хүрээ.....	1
101.3. Нэр томъёо ба товчлол.....	1
101.5. Бүртгэл	1
101.7. Хязгаарлалттай, цэргийн үйл ажиллагааны болон аюултай бүс.....	1
101.9. Нам өндрийн нислэгийн зоон	1
101.11. Хяналттай агаарын зай	2
101.12. Агаарын зайн мэдлэг	2
101.13. Аюул болон эрсдэлийг багасгах	2
101.15. Эд зүйл хаях.....	3
В Бүлэг - Аргамжаат бөмбөлөг болон цаасан шувуу	3
101.51. Хамрах хүрээ.....	3
101.53. Аэродромын бүс.....	3
101.55. Аэродромын хил хязгаар.....	3
101.57. Агаарын зай.....	4
101.59. Шөнийн үйл ажиллагаа.....	4
101.61. Бөмбөлөг аргамжих уяаны тэмдэглэгээ	4
101.63. Бөмбөлгийн хийг хурдан гаргах төхөөрөмж	4
101.65. Бөмбөлөг алдуурах.....	5
С Бүлэг - Чөлөөт бөмбөлөг	5
101.101. Хамрах хүрээ.....	5
101.103. Цаг уурын хязгаарлалт	5
101.105. Үйл ажиллагааны хязгаарлалт.....	5
101.107. Төхөөрөмж.....	5
101.109. Нислэгийг таслан зогсоох.....	6
101.111. Шөнийн үйл ажиллагаа.....	6
101.113. Сүүлэн антен.....	6
101.115. Дүүжин хэрэгсэл.....	7
101.117. Хөөргөлтийн өмнөх мэдээлэл	7
101.119. Хөөргөлтийн мэдээлэл	8
101.121. Цуцлалтын мэдээлэл.....	8
101.123. Бөмбөлгийн байршлыг илтгэх.....	8
101.125. Өндөр алдалтын өмнөх байршлыг илтгэх.....	8
101.127. Үйл ажиллагааны гүйцэтгэл	9
Д Бүлэг - Пуужин	9
101.151. Хамрах хүрээ.....	9
101.153. Том загвар пуужин	9
101.155. Аэродром.....	9
101.157. Цаг уурын хязгаарлалт	9
101.159. Шөнийн үйл ажиллагаа.....	10
101.161. Хөөргөлтийн өмнөх мэдээлэл	10

Е Бүлэг - Алсын удирдлагатай агаарын хөлөг, утсан удирдлагатай болон чөлөөт нислэгийн агаарын хөлгийн загвар	10
101.201. Хамрах хүрээ.....	10
101.202. Зөвшөөрөгдсөн этгээд, эсхүл байгууллага	10
101.203. Утсан удирдлагатай агаарын хөлгийн загвар	11
101.205. Аэродром.....	11
101.207. Агаарын зай.....	12
101.209. Шууд харж удирдах үйл ажиллагаа	13
101.211. Шөнийн үйл ажиллагаа.....	13
101.213. Хөдөлгөөний давуу эрх.....	14
101.215. Агаарын хөлгийн жингийн хязгаар	14
Ф Бүлэг - Жиро-глайдер болон Парасэйл	14
101.251. Хамрах хүрээ.....	14
101.253. Аэродром.....	14
101.255. Агаарын зай.....	15
101.257. Цаг уурын хязгаарлалт	15
101.259. Шөнийн үйл ажиллагаа.....	15
101.261. Нислэгт тэнцэх чадвар	15
101.263. Аюулгүй байдлын төхөөрөмж	15
101.265. Нислэгийн өмнөх зааварчилгаа	16
101.267. Онцгой нөхцөлийн үед чирэх татлагыг салгах.....	16
101.269. Үйл ажиллагааны журам	16
101.271. Салхины хурд.....	16
101.273. Зорчигчийн насны хязгаарлалт.....	17

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл

101.1. Хамрах хүрээ

Энэ Дүрэм нь ИНД-102.21-д хамааралтайгаар, дараах төхөөрөмжийн үйл ажиллагааны зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- (1) аргамжаат бөмбөлөг болон цаасан шувуу;
- (2) чөлөөт бөмбөлөг;
- (3) пуужин;
- (4) алсын удирдлагатай агаарын хөлөг, утсан удирдлагатай агаарын хөлгийн загвар болон чөлөөт нислэгийн агаарын хөлгийн загвар;
- (5) жиро-глайдер болон парасэйл.

101.3. Нэр томъёо ба товчлол

Энэ Дүрэмтэй холбоотой нэр томъёо болон товчлол нь ИНД-ийн нэр томъёоны тайлбарт багтсан.

101.5. Бүртгэл

ИНД-47-гийн шаардлага нь хүнгүй агаарын хөлөг, цаасан шувуу, пуужин, парасэйл болон жиро-глайдерт хамаарахгүй.

101.7. Хязгаарлалттай, цэргийн үйл ажиллагааны болон аюултай бүс

(а) Хязгаарлалттай бүсийн үйл ажиллагаа хариуцсан эрх бүхий байгууллагаас зөвшөөрөл авснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон хязгаарлалттай бүсэд хүнгүй агаарын хөлөг, цаасан шувуу, жиро-глайдер, эсхүл парасэйлийн үйл ажиллагаа эрхлэхгүй байх үүрэгтэй.

(b) Цэргийн үйл ажиллагааны бүсийн үйл ажиллагаа хариуцсан эрх бүхий байгууллагаас зөвшөөрөл авснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон цэргийн үйл ажиллагааны бүсэд хүнгүй агаарын хөлөг, цаасан шувуу, жиро-глайдер, эсхүл парасэйлийн үйл ажиллагаа эрхлэхгүй байх үүрэгтэй.

(c) Аюултай бүстэй холбоотой тухайн үйл ажиллагаа нь жиро-глайдер, эсхүл парасэйлийн аюулгүй байдалд нөлөөлөхгүй болохыг тогтоосноос бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон аюултай бүсэд жиро-глайдер, эсхүл парасэйлийн үйл ажиллагаа эрхлэхгүй байх үүрэгтэй.

101.9. Нам өндрийн нислэгийн зоон

ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон нам өндрийн нислэгийн зоонд аливаа этгээд нь дараах төхөөрөмжөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) хүнгүй агаарын хөлөг;
- (2) цаасан шувуу;
- (3) пуужин;

- (4) жиро-глайдер;
- (5) парасэйл.

101.11. Хяналттай агаарын зай

Халхлагдсан үйл ажиллагаанаас бусад тохиолдолд, тухайн агаарын зайг хариуцсан НХУ-ын нэгжээс урьдчилан авсан зөвшөөрөлгүйгээр, аливаа этгээд нь дараах төхөөрөмжөөр хяналттай агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) хүнгүй агаарын хөлөг;
- (2) цаасан шувуу;
- (3) пуужин;
- (4) жиро-глайдер;
- (5) парасэйл.

101.12. Агаарын зайн мэдлэг

(a) Энэ зүйл нь дараах төхөөрөмжөөр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдэд хамаарна:

- (1) хүнгүй агаарын хөлөг;
- (2) цаасан шувуу;
- (3) пуужин;
- (4) жиро-глайдер;
- (5) парасэйл.

(b) Энэ зүйлд хамаарах этгээд нь дараах үүрэгтэй:

- (1) нислэг бүрийн өмнө тухайн этгээдийг ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон агаарын зайн ангилал болон үйл ажиллагаа эрхлэхээр төлөвлөсөн бүсийн холбогдох агаарын зайн хязгаарлалтын талаар мэдэж байгааг бататгах; эсхүл
- (2) тухайн үйл ажиллагааг ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон агаарын зайн ангилал болон үйл ажиллагаа эрхлэхээр төлөвлөсөн бүсийн холбогдох агаарын зайн хязгаарлалтын талаар мэдлэгтэй этгээдийн шууд хяналтад гүйцэтгэх.

101.13. Аюул болон эрсдэлийг багасгах

Дараах төхөөрөмжөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд нь хүн, өмч хөрөнгө болон бусад агаарын хөлөгт учирч болзошгүй аюулыг багасгах боломжит бүх арга хэмжээг авах үүрэгтэй:

- (1) хүнгүй агаарын хөлөг;
- (2) цаасан шувуу;
- (3) пуужин;
- (4) жиро-глайдер;
- (5) парасэйл.

101.15. Эд зүйл хаях

Дараах төхөөрөмжөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд нь, хэрэв тухайн үйлдэл нь хүн, эсхүл өмч хөрөнгөд аюул учруулахаар бол нислэгийн үед аливаа зүйлийг хаяхыг зөвшөөрөхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) хүнгүй агаарын хөлөг;
- (2) цаасан шувуу;
- (3) пуужин;
- (4) жиро-глайдер;
- (5) парасэйл.

В Бүлэг - Аргамжаат бөмбөлөг болон цаасан шувуу**101.51. Хамрах хүрээ**

Энэ Бүлэг нь аргамжаат бөмбөлөг болон цаасан шувууны үйл ажиллагааны зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

101.53. Аэродромын бүс

Аливаа этгээд нь аргамжаат бөмбөлөг, эсхүл цаасан шувуугаар дараах үйл ажиллагаа эрхлэхгүй:

- (1) аэродромын ашиглагдаж байгаа агаарын хөлгийн хөдөлгөөнт бүс дээр, эсхүл дээгүүр; эсхүл
- (2) хөөрч буух зурвас, эсхүл хөөрч буух зурвасны үргэлжилсэн талбай дээр, эсхүл дээгүүр.

101.55. Аэродромын хил хязгаар

Халхлагдсан үйл ажиллагаанаас бусад үйл ажиллагааны хувьд, дараахаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь аэродромын хил хязгаараас 4 км дотор аргамжаат бөмбөлөг, эсхүл цаасан шувуугаар үйл ажиллагаа эрхлэхгүй:

- (1) тухайн бөмбөлөг, эсхүл цаасан шувуу нь газрын түвшнээс дээш (AGL) 120 м-ээс (400 ft) дээш хэтрэхгүй байх;
- (2) тухайн бөмбөлөг, эсхүл цаасан шувуу нь үүлнээс доош 120 м-ээс (400 ft) багагүй босоо зайд тогтож байх;
- (3) тухайн алсын барааны харагдац 4 км-ээс багагүй байх;
- (4) хэрэв тухайн аэродром нь хяналттай аэродром бол НХУ-аас зөвшөөрөл авсан байх;
- (5) хэрэв аэродром нь хяналтгүй аэродром бол тухайн үйл ажиллагааг аэродромын үйл ажиллагаа эрхлэгчтэй байгуулсан гэрээний дагуу гүйцэтгэсэн байх.

101.57. Агаарын зай

(a) Халхлагдсан үйл ажиллагаанаас бусад тохиолдолд, аргамжаат бөмбөлөг, эсхүл цаасан шувуугаар AGL 120 м-ээс (400 ft) дээш өндөрт үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээд нь дараах үүрэгтэй:

- (1) ИНД-71-ийн дагуу, тухайн зорилгоор тогтоосон аюултай бүсэд үйл ажиллагаа эрхлэх; эсхүл
- (2) энэ зүйлийн (b)-д заасан хязгаарлалтын дагуу үйл ажиллагаа эрхлэх.

(b) Аргамжаат бөмбөлөг, эсхүл цаасан шувуугаар аюултай бүсийн гадна, AGL 120 м-ээс (400 ft) дээш өндөрт үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээд нь дараах нөхцөлийг бататгах үүрэгтэй:

- (1) тухайн бөмбөлөг, эсхүл цаасан шувуу нь аэродромын хил хязгаараас 4 км-ээс хол зайд байнга байгааг;
- (2) тухайн бөмбөлөг, эсхүл цаасан шувуу нь G-ангиллын агаарын зайд байнга байгааг;
- (3) тухайн цаасан шувууны жин 15 кг-аас хэтрээгүйг;
- (4) бөмбөлөг, эсхүл цаасан шувуу нь үүлнээс доош 120 м-ээс (400 ft) доошгүй босоо зайд байнга байгааг;
- (5) алсын барааны харагдац 4 км-ээс багагүй байгааг;
- (6) тухайн үйл ажиллагаа эхлэхээс 24 цагаас доошгүй хугацааны өмнө NOTAM-д дараах мэдээллийг өгснийг:
  - (i) тэдний нэр, хаяг, утасны дугаар;
  - (ii) тухайн үйл ажиллагаа эрхлэх өдөр, цаг, үргэлжлэх хугацаа;
  - (iii) тухайн аргамжаат бөмбөлөг, эсхүл цаасан шувууны хэмжээ, давамгайлсан өнгийг багтаасан товч тайлбар;
  - (iv) тухайн аргамжаат бөмбөлөг, эсхүл цаасан шувууны жин;
  - (v) тухайн аргамжаат бөмбөлөг, эсхүл цаасан шувуугаар үйл ажиллагаа эрхлэх өндөр.

101.59. Шөнийн үйл ажиллагаа

Аливаа этгээд нь аргамжаат бөмбөлөг, эсхүл цаасан шувуугаар шөнөөр үйл ажиллагаа эрхлэхгүй.

101.61. Бөмбөлөг аргамжих уяаны тэмдэглэгээ

AGL 45 м-ээс (150 ft) ихгүй өндрөөс эхлэн бөмбөлгийн аргамжааны дагуу 15 м тутамд 1.8 км-ээс (1 nm) хол зайнаас харагдахуйц өнгөт тууз, эсхүл дарцаг бэхэлснээс бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь өдрөөр аргамжаат бөмбөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхгүй.

101.63. Бөмбөлгийн хийг хурдан гаргах төхөөрөмж

Бөмбөлөг аргамжаанаас алдуурсан үед хийг автоматаар, хурдан гаргах төхөөрөмжөөр тоноглноос бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь аргамжаат бөмбөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхгүй.

101.65. Бөмбөлөг алдуурах

Бөмбөлөг аргамжаанаас алдуурахад түүний хийг гаргах хэрэгсэл зохих ёсоор ажиллаагүй бол аргамжаат бөмбөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээд нь ойролцоох НХҮ-ний нэгжид дараах мэдээллийг яаралтай мэдээлнэ:

- (1) тухайн бөмбөлгийн анхны байрлал;
- (2) тухайн бөмбөлөг алдуурсан цаг;
- (3) тухайн бөмбөлгийн тооцоолсон нислэгийн зам.

С Бүлэг - Чөлөөт бөмбөлөг

101.101. Хамрах хүрээ

Энэ Бүлэг нь чөлөөт бөмбөлгийн үйл ажиллагааны зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

101.103. Цаг уурын хязгаарлалт

Холбогдох НХҮ-ээс зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь 18 000 м-ийн (60 000 ft) даралтын түвшинд, эсхүл түүнээс доош түвшнийг нэвтлэн хүнд чөлөөт бөмбөлгөөр дараах нөхцөлд үйл ажиллагаа эрхлэхгүй:

- (1) 4 - 8 октантаас дээш үүлшилтэй, эсхүл үүлэнд далдлагдсан аюултай үзэгдэл байгаа;
- (2) алсын барааны харагдац 8 км-ээс бага;
- (3) бусад улсын нутаг дэвсгэрийн агаарын зайд зөвшөөрөлгүй нэвтэрч болзошгүй.

101.105. Үйл ажиллагааны хязгаарлалт

Хүнд, эсхүл дундаж чөлөөт бөмбөлөг нь дараах байдлаар нисэхээр бол аливаа этгээд түүнийг суллан тавихгүй:

- (1) хот, сум, эсхүл суурингийн шигүү суурьшлын бүс дээгүүр 300 м-ээс (1000 ft) доош өндөрт; эсхүл
- (2) олон хүн цугларсан задгай талбайн дээгүүр.

101.107. Төхөөрөмж

Аливаа этгээд дараахаас бусад тохиолдолд, хүнд чөлөөт бөмбөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхгүй:

- (1) дараах төхөөрөмжөөр тоноглогдсон байх:
  - (i) нэгнээсээ үл хамааран автоматаар, эсхүл телеметрийн удирдлагаар ажилладаг, ашигт ачааг нислэгт салгах 2-оос доошгүй төхөөрөмж, эсхүл системээр;
  - (ii) ADS-B системээр, хэрэв тухайн агаарын бөмбөлөг нь Монгол Улсын FIR-д ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон FL 245-аас дээш транспондер шаардлагатай хяналттай агаарын зай үйл ажиллагаа гүйцэтгэх бол;

- (iii) тогтоосон кодоор тасралтгүй ажилладаг, эсхүл хяналтын төвөөс шаардлагатай үед асааж болдог түвшин мэдээлэх чадвартай ажиглалтын транспондероор, хэрэв тухайн агаарын бөмбөлөг нь Монгол Улсын FIR-д ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон FL 245-аас доош транспондер шаардлагатай хяналттай агаарын зай үйл ажиллагаа гүйцэтгэх бол;
- (2) тэг даралттай полиэтилен бөмбөлгийн хувьд, нэгнээсээ үл хамааран ажилладаг, хоёроос доошгүй арга, систем, хэрэгсэл, эсхүл тэдгээрийг нэгтгэсэн, нислэгийг таслан зогсоох төхөөрөмжтэй байх;
- (3) бөмбөлгийн бүрхүүл нь дараах байдлаар тоноглогдсон байх:
  - (i) радарын дохиог ойлгогч нэгээс доошгүй хэрэгслээр; эсхүл
  - (ii) 2 700 - 2 900 мГц давтамжийн хүрээнд ажиллаж байгаа газрын радарт эхо үүсгэх радар ойлгогч материалаар.

101.109. Нислэгийг таслан зогсоох

Хүнд бөмбөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа аливаа этгээд нь, дараах нөхцөлд тухайн нислэгийг таслан зогсоохоор 101.107(1)(i) болон (2)-т шаардсан зориулалтын таслан зогсоох хэрэгслийг ажиллуулна:

- (1) цаг уурын нөхцөл 101.103-т зааснаас муудсан бол; эсхүл
- (2) цаашдын үйл ажиллагаа нь бусад нислэгийн хөдөлгөөн, эсхүл гадаргуу дээр байгаа хүн, өмч хөрөнгөд аюул учруулахаар бол; эсхүл
- (3) бусад улсын нутаг дэвсгэрийн агаарын зайд зөвшөөрөлгүй нэвтэрч болзошгүй бол.

101.111. Шөнийн үйл ажиллагаа

Бөмбөлөг, түүнд бэхэлсэн хэрэгсэл болон дүүжилсэн ашигт ачаа нь тухайн үйл ажиллагааны үед салах эсэхээс үл хамааран, бөмбөлөг тус бүрийг дараах шаардлага хангасан гэрлээр тоноггосноос бусад тохиолдолд, аливаа этгээд хүнд чөлөөт бөмбөлгөөр 18 000 м-ээс (60 000 ft) доош даралтын түвшинд шөнөөр үйл ажиллагаа эрхлэхгүй:

- (1) 9 км-ээс (5 nm) багагүй зайд харагдахуйц байх;
- (2) минутад 40 - 100 үечлэлийн анивчих давтамжтай байх;
- (3) гэрэл нь өөрийн тэжээлийн эх үүсгүүртэй байх.

101.113. Сүүлэн антен

Дараах өнгөт дарцаг, эсхүл тууз уяж бэхэлснээс бусад тохиолдолд, аливаа этгээд аль ч хэсгээр нь таслахад 230 Ньютоноос их хүч шаарддаг сүүлэн антенаар тоноггосон чөлөөт бөмбөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхгүй:

- (1) хоорондоо 15 м-ээс ихгүй үечлэлтэй бэхлэгдсэн;
- (2) 1.8 км-ээс (1 nm) багагүй зайд харагдахуйц.

101.115. Дүүжин хэрэгсэл

Хурц өнгөтэй задгай шүхрээс бусад дүүжин хэрэгсэл нь дараах шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд 15 м-ээс урт дүүжин хэрэгслээр тоногдсон хүнд чөлөөт бөмбөлгөөр 18 000 м-ээс (60 000 ft) доош даралтын түвшинд, өдрөөр үйл ажиллагаа эрхлэхгүй:

- (1) алсаас харагдац сайтай эсрэг өнгөөр хосолсон өнгөтэй байх; эсхүл
- (2) 1.8 км-ээс (1 nm) багагүй зайд харагдахуйц өнгөт тууз, эсхүл дарцаг бэхэлсэн байх.

101.117. Хөөргөлтийн өмнөх мэдээлэл

(a) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь хөөргөхөөр төлөвлөснөөс 24 цагаас доошгүй хугацааны өмнө дараах мэдээллийг NOTAM-д хүргүүлээгүй бол дундаж, эсхүл хүнд чөлөөт бөмбөлгийг хөөргөхгүй:

- (1) тэдний нэр, утасны дугаар;
- (2) тухайн бөмбөлгийн таних тодорхойлолт, эсхүл төслийн кодын нэр;
- (3) тухайн бөмбөлгийн ангилал болон дараах мэдээллийг багтаасан тайлбар:
  - (i) бөмбөлгийн урт болон диаметр;
  - (ii) дүүжин хэрэгслийн урт;
  - (iii) ашигт ачааны жин;
  - (iv) сүүлэн антены урт;
- (4) хэрэв хамааралтай бол SSR-ын код;
- (5) тухайн хөөргөх талбайн байрлал;
- (6) тухайн тооцоот хөөргөх цаг, эсхүл олон дахин хөөргөх бол эхлэх ба дуусах цаг;
- (7) тухайн хөөргөх бөмбөлгийн тоо, олон дахин хөөргөх бол хөөргөлт хоорондын давтагдах хугацаа;
- (8) тухайн хөөрөх чиглэлийн баримжаа;
- (9) тухайн аяллын түвшинд хүрэх, эсхүл 18 000 м-ийн (60 000 ft) даралтын түвшнийг огтлох тооцоот цагийн аль багыг;
- (10) тухайн төлөвлөсөн аяллын түвшин (даралтын түвшнээр);
- (11) тухайн нислэг үргэлжлэх төлөвлөсөн хугацаа;
- (12) газрын гадаргууд буух тооцоот цаг болон байрлал.

(b) Дундаж, эсхүл хүнд чөлөөт бөмбөлгийг цаг хугацааны хязгаарлагдмал нөхцөл шаарддаг нарны, эсхүл сансрын идэвхжлийн нөлөөллийг судлах зорилгоор хөөргөх тохиолдолд, аливаа этгээд энэ зүйлийн (a)-д заасан мэдээллийг бөмбөлөг хөөргөх тооцоот цагаас 30 минутаас доошгүй хугацааны өмнө мэдэгдэж болно.

(c) Энэ зүйлийн (a)-ийн дагуу өгсөн мэдээлэлд өөрчлөлт оруулах тохиолдолд, бөмбөлөг хөөргөх этгээд нь тухайн өөрчлөлтийг бөмбөлөг хөөргөхөөр төлөвлөсөн цагаас 6-аас доошгүй хугацааны өмнө NOTAM-д мэдэгдэнэ.

101.119. Хөөргөлтийн мэдээлэл

Дундаж, эсхүл хүнд чөлөөт бөмбөлгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд нь бөмбөлгийг хөөргөсний дараа хамгийн ойрын НХҮ-ний нэгжид дараах мэдээллийг нэн даруй мэдээлнэ:

- (1) тухайн бөмбөлгийн нислэгийн таних тодорхойлолт;
- (2) тухайн хөөргөх талбай;
- (3) тухайн хөөргөлтийн бодит цаг;
- (4) 18 000 м-ийн (60 000 ft) даралтын түвшнийг огтлох тооцоот цаг, эсхүл хэрэв аяллын түвшин нь 18 000 м-ийн (60 000 ft) өндөрт, эсхүл түүнээс доош бол хүрэх тооцоот цаг болон тооцоот байрлал;
- (5) 101.117(а)(7), эсхүл (8)-ын дагуу өгсөн мэдээлэлд орсон өөрчлөлт.

101.121. Цуцлалтын мэдээлэл

Энэ дүрмийн 101.117-гийн дагуу хөөргөлтийн өмнөх мэдээлэл хүргүүлсэн этгээд нь хөөргөх үйл ажиллагааг цуцалсан бол НХҮ-ний нэгжид тухайн цуцлалтын талаар нэн даруй мэдээлнэ.

101.123. Бөмбөлгийн байршлыг илтгэх

Дундаж, эсхүл хүнд чөлөөт бөмбөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээд нь:

- (1) НХҮ-ний нэгжээс өөрөөр шаардсанаас бусад тохиолдолд, хоёр цаг тутамд тухайн бөмбөлгийн чиглэлийг хянаж, түүний байршлыг бүртгэнэ;
- (2) НХҮ-ний нэгжээс хүссэн бөмбөлгийн байршлын мэдээллийг дамжуулна;
- (3) нислэгийн аливаа хоёр цагийн хугацаанд бөмбөлгийн байршлын мэдээлэл бүртгэгдээгүй тохиолдолд, ойролцоох НХҮ-ний нэгжид дараах мэдээллийг нэн даруй мэдээлнэ:
  - (i) хамгийн сүүлд бүртгэгдсэн байршил;
  - (ii) баримжаат траекторт орсон өөрчлөлт;
- (4) тухайн бөмбөлгийн замын хяналт эргэн тогтоогдвол НХҮ-ний нэгжид нэн даруй мэдээлнэ.

101.125. Өндөр алдалтын өмнөх байршлыг илтгэх

Дундаж, эсхүл хүнд чөлөөт бөмбөлгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд нь дараах мэдээллийг, төлөвлөсөн өндөр алдалт эхлэхээс нэгээс доошгүй цагийн өмнө ойролцоох НХҮ-ний нэгжид өгнө:

- (1) тухайн байгаа газар зүйн байршил;
- (2) тухайн байгаа түвшин;
- (3) хамааралтай бол 18 000 м-ийн (60 000 ft) даралтын түвшнийг огтлох баримжаат цаг;
- (4) тухайн баримжаат өндөр алдалтын траектор;
- (5) тухайн газрын гадаргууд буух баримжаат цаг болон байрлал.

101.127. Үйл ажиллагааны гүйцэтгэл

Дундаж, эсхүл хүнд чөлөөт бөмбөлгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд нь тухайн үйл ажиллагаа дууссаны дараа ойролцоох НХУ-ний нэгжид мэдэгдэнэ.

D Бүлэг - Пуужин**101.151. Хамрах хүрээ**

Энэ Бүлэг нь пуужингийн үйл ажиллагааны зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

101.153 . Том загвар пуужин

Монголын Аэронавтикийн Холбооны Дүрмийн хүрээнээс гадуур аливаа этгээд том загвар пуужингаар үйл ажиллагаа эрхлэхгүй.

101.155. Аэродром

(a) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь аэродром дээр, эсхүл аэродромын хил хязгаараас 4 км дотор пуужингаар үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй.

(b) Дараах тохиолдолд, аливаа этгээд аэродромын хил хязгаараас 4 км дотор пуужингаар үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно:

- (1) пуужин AGL 120 м-ээс (400 ft) дээш өндөрт нисдэггүй бол;
- (2) хяналтгүй аэродромд, тухайн үйл ажиллагааг аэродромын үйл ажиллагаа эрхлэгчтэй хийсэн гэрээний дагуу гүйцэтгэж байгаа бол;
- (3) хяналттай аэродромд, тухайн үйл ажиллагааг НХУ-аас авсан зөвшөөрлийн дагуу гүйцэтгэж байгаа бол;
- (4) аэродромын ашиглагдаж байгаа агаарын хөлгийн хөдөлгөөнт бүс дээр, эсхүл түүний дээгүүр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй бол;
- (5) ашиглагдаж байгаа хөөрч буух зурвасны үргэлжилсэн талбай дээр, эсхүл дээгүүр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй бол.

(c) Аэродромын хил хязгаараас 4 - 8 км-ийн хоорондох зайд аливаа этгээд нь AGL 120 м-ээс (400 ft) дээш өндөрт пуужингаар үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй.

101.157. Цаг уурын хязгаарлалт

(a) Дараах нөхцөлд аливаа этгээд пуужингаар аль ч түвшинд үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) 4 - 8 октантаас дээш үүлшилтэй, эсхүл үүлэнд далдлагдсан аюултай үзэгдэл байгаа;
- (2) алсын барааны харагдац 8 км-ээс бага;

(b) Аливаа этгээд пуужингаар үүл рүү үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй.

101.159. Шөнийн үйл ажиллагаа

Аливаа этгээд том загвар пуужингаас бусад пуужингаар шөнөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй.

101.161. Хөөргөлтийн өмнөх мэдээлэл

Хөөргөхөөс 24 цагаас доошгүй хугацааны өмнө NOTAM-д дараах мэдээллийг өгснөөс бусад тохиолдолд, аливаа этгээд том загвар пуужингаас бусад пуужинг хөөргөхгүй:

- (1) тэдний нэр, хаяг, утасны дугаар, эсхүл нэг арга хэмжээнд олон оролцогч байгаа бол энэ зүйлийн (2), (3) болон (4)-т шаардсан хөөргөлтийн өгөгдлийн тооцоог багтаасан зохицуулах үүрэгтэй, тухайн хөөргөх арга хэмжээг удирдаж байгаа этгээдийн нэр, хаяг, утасны дугаар;
- (2) хөөргөхөөр төлөвлөсөн пуужингийн тоо;
- (3) пуужин бүрийн тооцоот хэмжээ болон тооцоот жин;
- (4) пуужин бүрийн хөөрч хүрэх хамгийн их тооцоот түвшин, эсхүл нислэгийн түвшин;
- (5) тухайн үйл ажиллагааны байрлал;
- (6) тухайн үйл ажиллагааг гүйцэтгэх өдөр, цаг, үргэлжлэх хугацаа;
- (7) мэдээлэл авч байгаа этгээдийн хүссэн бусад холбогдох мэдээлэл.

Е Бүлэг - Алсын удирдлагатай агаарын хөлөг, утсан удирдлагатай болон чөлөөт нислэгийн агаарын хөлгийн загвар**101.201. Хамрах хүрээ**

Энэ дүрмийн 102.21-ийг харгалзан, энэ Бүлэг нь дараах нисдэг төхөөрөмжид хамаарна:

- (1) алсын удирдлагатай агаарын хөлөг;
- (2) утсан удирдлагатай агаарын хөлгийн загвар;
- (3) чөлөөт нислэгийн агаарын хөлгийн загвар.

101.202. Зөвшөөрөгдсөн этгээд, эсхүл байгууллага

Энэ Бүлэгт заасан зөвшөөрөгдсөн этгээд, эсхүл байгууллага гэж алсын удирдлагатай агаарын хөлгийг зохион бүтээх, үйлдвэрлэх, эсхүл үйл ажиллагаа эрхлэх зохих мэдлэг, мэргэшилтэй, эсхүл агаарын зайн хуваарилалт, хязгаарлалтын талаар зохих мэдлэгтэй болон дараах тусгайлан заасан 1, эсхүл хэд хэдэн ажиллагааг гүйцэтгэхийг Дарга зөвшөөрсөн этгээд, эсхүл байгууллагыг хэлнэ:

- (1) алсын удирдлагатай агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны нисгэгчийн мэргэшил олгох; эсхүл
- (2) алсын удирдлагатай агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчид зааварчилгаа өгөх этгээдийг томилох; эсхүл

- (3) NOTAM гаргахад зориулан, алсын удирдлагатай агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны талаар нисэхийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэгчид мэдээлэх этгээдэд эрх олгох; эсхүл
- (4) 15 кг-аас дээш жинтэй, алсын удирдлагатай агаарын хөлөг үйлдвэрлэх, эсхүл модификаци хийх эрх олгох; эсхүл
- (5) 15 кг-аас дээш жинтэй, алсын удирдлагатай агаарын хөлөг үйлдвэрлэх ажиллагааг шалгах ба зөвшөөрөх; эсхүл
- (6) 15 кг-аас дээш жинтэй, алсын удирдлагатай агаарын хөлгийн үйл ажиллагааг зөвшөөрөх.

101.203. Утсан удирдлагатай агаарын хөлгийн загвар

Аливаа этгээд нь 30 м-ээс урт нэг, эсхүл хэд хэдэн утсан удирдлагын системтэй агаарын хөлгийн загвараар үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй.

101.205. Аэродром

(а) Аливаа этгээд нь алсын удирдлагатай агаарын хөлөг, эсхүл чөлөөт нислэгийн агаарын хөлгийн загвараар дараах аэродром дээр, эсхүл түүнээс 4 км дотор үйл ажиллагаа эрхлэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) хяналтгүй аэродромд, дараахаас бусад тохиолдолд:
  - (i) тухайн үйл ажиллагаа нь аэродромын үйл ажиллагаа эрхлэгчтэй хийсэн гэрээний дагуу хийгдэж байгаа бол;
  - (ii) чөлөөт нислэгийн агаарын хөлгийн загварын хувьд, тухайн агаарын хөлгийг ашиглагдаж байгаа хөөрч буух зурвасны салхины дагуу чиглэлд хөөргөх бол;
  - (iii) алсын удирдлагатай агаарын хөлгийн хувьд:
    - (A) тухайн агаарын хөлгийг нислэгт байх үед нисгэгч нь дэргэдээ ажиглагчтай байгаа бол;
    - (B) үйл ажиллагаа эрхлэгч нь Даргаас, AGL 120 м-ээс (400 ft) дээш өндөрт агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл авснаас бусад тохиолдолд, AGL 120 м-ээс (400 ft) дээш өндөрт тухайн агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй бол;
- (2) хяналттай аэродромд, тухайн үйл ажиллагааг холбогдох НХУ-ын нэгжээс авсан зөвшөөрлийн дагуу гүйцэтгэж байгаагаас бусад тохиолдолд;
- (3) аэродромд, дараахаас бусад тохиолдолд:
  - (i) тухайн этгээд нь:
    - (A) зөвшөөрөгдсөн этгээд, эсхүл байгууллагаас олгосон нисгэгчийн эрх эзэмшигч, эсхүл эрх бүхий нисгэгчийн шууд хяналтад байгаа бол; эсхүл
    - (B) алсын удирдлагатай агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны зааварчилгаа өгөхөөр зөвшөөрөгдсөн этгээд, эсхүл байгууллагаас томилогдсон этгээдийн шууд хяналтад байгаа бол; эсхүл
    - (C) ИНД-61, эсхүл ИНД-149-ийн дагуу олгосон нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл гэрчилгээ эзэмшигч бол.

(b) Аливаа этгээд нь алсын удирдлагатай агаарын хөлөг, утсан удирдлагатай агаарын хөлгийн загвар, эсхүл чөлөөт нислэгийн агаарын хөлгийн загвараар дараах үйл ажиллагаа эрхлэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) аэродромын ашиглагдаж байгаа хөдөлгөөнт бүс дээр, эсхүл дээгүүр; эсхүл
- (2) ашиглагдаж байгаа хөөрч буух зурвасны үргэлжилсэн талбай дээр, эсхүл дээгүүр.

(c) Энэ зүйлийн (a) нь дараах, халхлагдсан үйл ажиллагаанд хамаарахгүй:

- (1) тухайн аэродромын хил хязгаарын гадна;
- (2) тухайн агаарын хөлгийн нислэгийг саатуулах боломжтой хаалтаар тухайн аэродромоос бодит байдлаар тусгаарлагдсан агаарын зайд.

(d) Энэ зүйлийн (a)(3) нь чөлөөт нислэгийн агаарын хөлгийн загварт хамаарахгүй.

101.207. Агаарын зай

(a) Алсын удирдлагатай агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд нь дараах үүрэгтэй:

- (1) ИНД-71-ийн дагуу аюултай бүсэд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаагаас бусад тохиолдолд, дараах агаарын зайд хийгдэх үйл ажиллагаанаас зайлсхийх:
  - (i) тухайн агаарын зайд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг зөвшөөрөөгүй этгээдийн дээгүүр;
  - (ii) тухайн өмчийг ашиглаж байгаа этгээд, эсхүл өмчийн эзэмшигчээс урьдчилан зөвшөөрөл авснаас бусад тохиолдолд, тухайн өмчийн дээгүүр;
- (2) агаарын хөлөг үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа орчны агаарын зайд байгаа бусад агаарын хөлгийг тогтмол ажиглаж байх;
- (3) энэ зүйлийн (c)-гээс бусад тохиолдолд, AGL 120 м-ээс (400 ft) дээш өндөрт агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй байх.

(b) Хэрэв дараах нөхцөлд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол энэ зүйлийн (a) нь тухайн этгээдийг зөвшөөрөл авахыг шаардахгүй:

- (1) зөвшөөрөгдсөн байгууллагын эрхийн хүрээнд;
- (2) *хамааралгүй*

(c) Аэродромын хил хязгаараас 4 км-ээс хол зайд, AGL 120 м-ээс (400 ft) дээш өндөрт алсын удирдлагатай агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд нь, тухайн үйл ажиллагааг G-ангиллын агаарын зайд тогтмол гүйцэтгэж байгааг бататгах ёстой ба дараах үүрэгтэй:

- (1) ИНД-71-ийн дагуу тухайн зорилгоор тогтоосон аюултай бүс дотор үйл ажиллагаа гүйцэтгэх; эсхүл
- (2) зөвшөөрөгдсөн этгээд, эсхүл байгууллагаас эрх олгогдсон этгээд нь тухайн үйл ажиллагаа эхлэхээс 24 цагаас доошгүй хугацааны өмнө дараах мэдээллийг NOTAM гаргах зорилгоор нисэхийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэгчид мэдээлдэг болохыг бататгах:
  - (i) үйл ажиллагаа эрхлэгчийн нэр, хаяг, утасны дугаар;
  - (ii) санал болгосон үйл ажиллагааны байрлал;
  - (iii) санал болгосон үйл ажиллагааг гүйцэтгэх өдөр, цаг, үргэлжлэх хугацаа;

- (iv) тухайн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд санал болгосон, AGL максимум өндөр.

101.209. Шууд харж удирдах үйл ажиллагаа

- (a) Энэ зүйл нь дараах төрлийн агаарын хөлөгт хамаарна:
- (1) алсын удирдлагатай агаарын хөлөг;
  - (2) чөлөөт нислэгийн агаарын хөлгийн загвар.
- (b) Энэ зүйл хамаарах дараах тохиолдолд, аливаа этгээд нь агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхгүй байх үүрэгтэй:
- (1) агаарын хөлөг үйл ажиллагаа гүйцэтгэх орчны агаарын зайн аливаа хэсэг нь тухайн этгээдийн хараанаас саадаар халхлагдсан; эсхүл
  - (2) тухайн агаарын хөлгийг шууд харах этгээдийн хараа цаг уурын нөхцөлөөр халхлагдсан.
- (c) Энэ зүйл хамаарах агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээд нь дараах шаардлагыг байнга мөрдөх үүрэгтэй:
- (1) тухайн агаарын хөлгийг шууд харах нөхцөлийг байнга хадгалах;
  - (2) тухайн агаарын хөлөг үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа орчны агаарын зайг харах боломжтой байх;
  - (3) тухайн агаарын хөлгөөр, үүлний сууриас доогуур үйл ажиллагаа гүйцэтгэх.
- (d) Энэ зүйлийн зорилгоор, шууд харах гэж ажиглагч этгээд эгц шулуун шугамаар тод харахыг ойлгох бөгөөд үүнд дараах төхөөрөмжийг ашиглаж болно:
- (1) тухайн хэрэглэгчийн хэвийн бус харааг засахад ашигладаг боловч хэвийн хараанаас илүү сайн болгодоггүй нүдний шил, контакт линз, эсхүл тэдгээртэй төстэй хэрэгсэл, гэхдээ электрон, механик, цахилгаан соронзон, оптик эсхүл электрон-оптик хэрэглэл хэрэглэхгүйгээр; эсхүл
  - (2) дүрсийг дэлгэцээр харж удирдах систем болон сургалтад хамрагдсан, мэдлэг чадвартай ажиглагч дараах үйл ажиллагааг тогтмол хэрэгжүүлж байгаа бол:
    - (i) тухайн агаарын хөлгийг шууд харж байх;
    - (ii) тухайн агаарын хөлөг үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа орчны агаарын зайг харж хянах;
    - (iii) тухайн агаарын хөлгийг удирдаж байгаа этгээдтэй шууд холбоотой байх.

101.211. Шөнийн үйл ажиллагаа

Дараахаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь алсын удирдлагатай агаарын хөлөг, эсхүл чөлөөт нислэгийн агаарын хөлгийн загвараар шөнөөр үйл ажиллагаа эрхлэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) дотор орчинд; эсхүл
- (2) халхлагдсан үйл ажиллагаа.

101.213. Хөдөлгөөний давуу эрх

(a) Алсын удирдлагатай агаарын хөлөг, эсхүл утсан удирдлагатай агаарын хөлгийн загвараар үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд нь, тухайн агаарын хөлгийг удирдаж байгаа этгээд газар дээр болон нислэгт байгаа нисгэгчтэй агаарын хөлгүүдээс зайтай байж, зам тавьж өгч байгааг бататгах үүрэгтэй.

(b) Чөлөөт нислэгийн агаарын хөлгийн загвараар үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд нь агаарын хөлгийг хөөргөхөөс өмнө, тухайн агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны үед газар дээр болон нислэгт байгаа нисгэгчтэй агаарын хөлгөөс зайтай, саадгүй байхыг бататгах үүрэгтэй.

101.215. Агаарын хөлгийн жингийн хязгаар

(a) Аливаа этгээд нь, нийт жин нь 25 кг-аас дээш жинтэй, алсын удирдлагатай агаарын хөлөг, утсан удирдлагатай агаарын хөлгийн загвар, эсхүл чөлөөт нислэгийн агаарын хөлгийн загвараар үйл ажиллагаа эрхлэхгүй байх үүрэгтэй.

(b) Агаарын хөлөг болон түүнд хийсэн модификаци нь дараах шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь, нийт жин нь 15 - 25 кг хүртэл жинтэй, алсын удирдлагатай агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) 101.202-т заасан зөвшөөрөгдсөн этгээд, эсхүл байгууллагын эрхийн хүрээнд үйлдвэрлэгдсэн, эсхүл үзлэг шалгалт хийгдэж зөвшөөрөгдсөн байх;
- (2) 101.202-т заасан зөвшөөрөгдсөн этгээд, эсхүл байгууллагын эрхийн хүрээнд үйл ажиллагаа гүйцэтгэдэг байх.

F Бүлэг - Жиро-глайдер болон Парасэйл**101.251. Хамрах хүрээ**

Энэ Бүлэг нь жиро-глайдер болон парасэйлийн үйл ажиллагааны зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

101.253. Аэродром

(a) Дараахаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь жиро-глайдер, эсхүл парасэйлээр аэродром дээр, эсхүл аэродромын хил хязгаараас 4 км дотор үйл ажиллагаа эрхлэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) жиро-глайдер, эсхүл парасэйл нь хяналтгүй аэродромд, дараах үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол:
  - (i) тухайн аэродромын үйл ажиллагаа эрхлэгчтэй хийсэн гэрээний дагуу;
  - (ii) AGL 120 м-ээс (400 ft) дээшгүй өндөрт; эсхүл
- (2) жиро-глайдер, эсхүл парасэйл нь хяналттай аэродромд, тухайн аэродромын НХҮ-ний нэгжээс авсан зөвшөөрлийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол.

(b) Аливаа этгээд нь жиро-глайдер, эсхүл парасэйлээр дараах үйл ажиллагаа эрхлэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) аэродромын агаарын хөлгийн хөдөлгөөнт бүс дээр, эсхүл дээгүүр; эсхүл
- (2) аэродромын ашиглагдаж байгаа хөөрч буух зурвас, эсхүл хөөрч буух зурвасны үргэлжилсэн талбай дээр, эсхүл дээгүүр.

101.255. Агаарын зай

AGL 120 м-ээс (400 ft) дээш өндөрт жиро-глайдер, эсхүл парасэйлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь дараах шаардлагыг хангах үүрэгтэй:

- (1) жиро-глайдер, эсхүл парасэйл нь аэродромын хил хязгаараас 4 км-ээс доошгүй хол зайд байгааг бататгах;
- (2) G-ангиллын агаарын зайд үйл ажиллагаа эрхлэх;
- (3) тухайн үйл ажиллагаа эхлэхээс 24 цагаас доошгүй хугацааны өмнө дараах мэдээллийг NOTAM-д хүргүүлэх:
  - (i) тухайн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн нэр, хаяг, утасны дугаар;
  - (ii) тухайн үйл ажиллагааг гүйцэтгэх өдөр, цаг, үргэлжлэх хугацаа;
  - (iii) тухайн жиро-глайдер, эсхүл парасэйлийн товч тайлбар (хэмжээ, давамгайлсан өнгийг багтаасан);
  - (iv) тухайн жиро-глайдер, эсхүл парасэйлийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх өндөр.

101.257. Цаг уурын хязгаарлалт

(a) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, жиро-глайдер, эсхүл парасэйлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь дараах шаардлагыг мөрдөх үүрэгтэй:

- (1) үүлний доогуур, 120 м-ээс (400 ft) ойр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй байх;
- (2) үйл ажиллагааг, газрын алсын барааны харагдац 5 км-ээс багагүй байх орчноор хязгаарлах.

(b) Энэ зүйлийн (a) нь жиро-глайдер, эсхүл парасэйлийн халхлагдсан үйл ажиллагаанд хамаарахгүй.

101.259. Шөнийн үйл ажиллагаа

Аливаа этгээд нь жиро-глайдер, эсхүл парасэйлээр шөнөөр үйл ажиллагаа эрхлэхгүй байх үүрэгтэй.

101.261. Нислэгт тэнцэх чадвар

Жиро-глайдер, эсхүл парасэйлээр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээд нь, төхөөрөмжийг тухайн зориулалтад тохирч байгаа болон үйлдвэрлэгчийн зааварчилгааны дагуу нислэгт тэнцэх нөхцөлийг хангаж байгааг бататгах үүрэгтэй.

101.263. Аюулгүй байдлын төхөөрөмж

Жиро-глайдер, эсхүл парасэйлээр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд нь жиро-глайдер, парасэйлээр тээвэрлэгдэж байгаа хүн бүр дараах шаардлага хангасан болохыг бататгах үүрэгтэй:

- (1) усан дээгүүр нислэг үйлдэх үед, эсхүл халин нисэх зай нь усан дээр байхаар бол тохирсон хөвөх туслах хэрэгсэл өмссөн байх;
- (2) хамгаалалтын хатуу малгай өмссөн байх;
- (3) тухайн жиро-глайдер, эсхүл парасэйлд даруулга бүсээр бэхлэгдсэн байх;
- (4) парасэйлийн шүхрийн холбогч гогцооноос утас ороогч дамар хүртэл хэмжсэн, 180 м-ээс (600 ft) их уртасгасан чирэх татлагаар чирэгдэж хөөрөх парасэйлийн үйл ажиллагааны хувьд, хэрэв онцгой нөхцөл үүсвэл, холбоо барих боломжтой хэлбэрээр тоноглогсон байх.

101.265. Нислэгийн өмнөх зааварчилгаа

Жиро-глайдер, эсхүл парасэйлээр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд нь, зорчигч бүр дараах мэдээллийг агуулсан нислэгийн өмнөх зааварчилгааг нислэг бүрийн өмнө авдаг болохыг бататгах үүрэгтэй:

- (1) тухайн нислэгийн шинж чанар;
- (2) тухайн нислэгийн хэвийн үйл ажиллагааны журам;
- (3) дараах шаардлагыг багтаасан онцгой нөхцөлийн журам:
  - (i) ослын төхөөрөмжийн байрлал болон түүнийг хэрэглэх;
  - (ii) усанд буулт үйлдсэн, эсхүл чирэх татлага тасарсан үед мөрдөх журам;
  - (iii) онцгой нөхцөл үүссэн үед, жиро-глайдер, эсхүл парасэйлийн үйл ажиллагаа эрхлэгчтэй холбоо барих арга.

101.267. Онцгой нөхцөлийн үед чирэх татлагыг салгах

Онцгой нөхцөлөөс бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь нислэгт жиро-глайдер, эсхүл парасэйлийн чирэх татлагыг салгахгүй байх үүрэгтэй.

101.269. Үйл ажиллагааны журам

Жиро-глайдер, эсхүл парасэйлээр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд нь үйлдвэрлэгчийн зөвлөсөн үйл ажиллагааны журам болон хязгаарлалтыг мөрдөх үүрэгтэй.

101.271. Салхины хурд

Парасэйлээр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд нь дараах үүрэгтэй:

- (1) парасэйлээр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байхдаа, тухайн байрлалын салхины хурдыг нарийн тогтоох болон хянах төхөөрөмж, эсхүл аргыг ашиглах;
- (2) салхины тогтвортой хурд нь 10 м/с-ээс (20 knot) их нөхцөлд парасэйлээр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй байх.

101.273. Зорчигчийн насны хязгаарлалт

Парасэйлээр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд нь дараах үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) 8-11 настай зорчигчийг (solo passenger) тээвэрлэх үед, парасэйл шүхрийн холбогч гогцооноос утас ороогч дамар хүртэл хэмжсэн, 90 м-ээс (300 ft) их уртасгасан чирэх татлагаар парасэйлийн үйл ажиллагаа;
- (2) хэрэв онцгой нөхцөл үүсвэл, бага насны зорчигчид туслалцаа үзүүлэх чадвартай 18-аас доошгүй настай өөр зорчигч дагалдахаас бусад тохиолдолд, 8-аас доош насны зорчигчийг парасэйлээр тээвэрлэх үйл ажиллагаа.

--oOo--